

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан Факультету іноземної філології

Г. Ф. Морошкіна
(ініціали та прізвище)

вересня 20 *16*

**ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ З ОСНОВНОЇ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувача ступеня вищої освіти бакалавра

спеціальності 035 Філології

спеціалізація 035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)
освітня програма: Переклад (французький)

Укладачі: доц., к.ф.н. Шаргай І.Є., ас. Опашнюк Н.К.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри романської філології і
перекладу

Протокол № 1 від "29" серпня 2016 р.
Завідувач кафедри романської філології і
перекладу

I. E. Sharhain
(підпис)

І.Є. Шаргай
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету іноземної філології

Протокол № 1 від "30" серпня 2016 р.
Голова науково-методичної ради
факультету іноземної філології

K. M. Ruzhyn
(підпис)

К.М.Ружин
(ініціали, прізвище)

2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5,5	Галузь знань 0203 гуманітарні науки	Нормативна	
Загальна кількість годин – 165	спеціальність 035 Філології спеціалізація 035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)	Рік підготовки:	
	Освітня програма Переклад (французький)	2-й	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 4 год. (3-й сем.), 2 год. (4-й сем)	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Практичні, семінарські	
		90 год.	
		Самостійна робота	
		75 год.	
		Вид контролю: 3-й семестр – залік, 4-й семестр – екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс “Практика перекладу” на 2 курсі є необхідною складовою частиною курсу вивчення цієї дисципліни протягом 2-4 курсів. Він дає можливість опанувати практичні навички перекладу, лексичні та граматичні (синтаксичні) трансформації.

Метою даного курсу є закріплення теоретичних знань і практичних вмінь та навичок, що використовуються у перекладацькій діяльності письмового перекладу (на матеріалі уривків художньої літератури та суспільно-політичних текстів).

Завданням курсу є оволодіння основними засобами (у межах курсу) лексичних та граматичних трансформацій при перекладі; формування свідомої потреби у використанні словникового запасу та граматичних вмінь у перекладацькій практиці.

За підсумками вивчення курсу студенти повинні

знати:

- основні проблеми перекладу перекладацької діяльності у межах курсу;

- головну лексикографічну літературу,
- довідникові джерела суспільно-політичного характеру;

вміти:

- користуватися словниками та довідниками у процесі перекладу;
- вдаватися до необхідних перекладацьких трансформацій під час перекладу;
- вміти пояснити необхідність тих чи інших перекладацьких прийомів, розуміти та вміти пояснити лексичні, граматичні та стилістичні розбіжності тексту оригіналу та перекладу.

Міждисциплінарні зв'язки.

Вивчення дисципліни «Теорія та практика перекладу» проходить в процесі тісної взаємодії з іншими дисциплінами, які пов'язані з формуванням вмінь та навичок перекладацької діяльності. Міжпредметні зв'язки здійснюються з такими теоретичними дисциплінами, як теорія перекладу, загальне мовознавство, порівняльна лексикологія, лексикографія, а також з практикою письмового та усного мовлення іноземною мовою.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Формування перекладацької компетенції

- Тема 1. Предмет вивчення курсу. Типи перекладу.
- Тема 2. Лексична еквівалентність.
- Тема 3. Полісемія і переклад.
- Тема 4. «Хибні друзі» перекладача.
- Тема 5. Безеквівалентна лексика. Слова-реалії.
- Тема 6. Слово – словосполучення.
- Тема 7. Переклад прикметників. Компресія текстів.
- Тема 8. Переклад власних назв. Полісемія іменників. Послідовний переклад.
- Тема 9. Абревіатури. Безеквівалентна лексика.
- Тема 10. Переклад фразеологізмів.
- Тема 11. Морфологічні одиниці та їх роль в перекладі. Роль іменника та артикля в перекладі.
- Тема 12. Число іменників. Співвідношення «однина-множина» у французькій та українській мовах.
- Тема 13. Переклад вказівних займенників, займенника « on ».
- Тема 14. Префіксальні дієслова в українській та французькій мовах.
- Тема 15. Засоби вираження виду в українській та французькій мовах. Французькі еквіваленти прийменників "В"("у"), "З" ("із", "зі", "за").
- Тема 16. Прийменники «dans», «après», «avant» et «jusqu'à»; «sauf» та інші.
- Тема 17. Речення та його складові. Порядок слів у французькому реченні.
- Тема 18. Зв'язок теми та реми. Синтаксичні трансформації.

Розділ 2. Формування перекладацької компетенції

Тема 19. Речення та його елементи. Види речень. Питальне речення. Заперечення та обмеження.

Тема 20. Заперечна форма та засоби її перекладу. Безособова форма в українській та французькій мовах.

Тема 21. Причинні конструкції "faire+infinitif "se faire + infinitif, "laisser + infinitif, "avoir beau + infinitif».

Тема 22. Особливості перекладу інфінітивів, дієприкметників та конструкцій з ними.

Тема 23. Граматичні проблеми перекладу. Підрядне речення та його еквіваленти в мові, з якої перекладають, та в мові, на яку перекладають.

Тема 24. Граматичні трансформації. Означальні підрядні речення у французькій мові, іменникова група або інфінітив в українській мові.

Тема 25. Граматичні категорії. Означений, неозначений та частковий артикль.

Тема 26. Граматичні трансформації. Обставинний додаток в мові, з якої перекладають, відповідне підрядне речення в мові, на яку перекладають.

Тема 27. Лексичні трансформації. Конкретизація понять. Антонімічний переклад.

Тема 28. Трансформації. Логічний розвиток понять. Транспозиції

Тема 29. Експлікація та ампліфікація. Трансформації. Редукція. Адаптація. Компенсація.

Тема 30. Трансформації. Смысловий розвиток.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі			усього	у тому числі				
		практ	сам.роб.	інд.завд.		л	с/п	лаб	сам.роб.	інд.завд. (при наявності)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Формування перекладацької компетенції										
Тема 1. Предмет вивчення курсу. Типи перекладу.	2	1	1							
Тема 2. Лексична еквівалентність.	4	3	1							
Тема 3. Полісемія і переклад.	5	3	2							
Тема 4. «Хибні друзі» перекладача.	6	3	3							
Тема 5. Безеквівалентна лексика. Слова-реалії.	6	3	3							

Тема 6. Слово – словосполучення.	5	3	2							
Тема 7. Переклад прикметників. Компресія текстів.	6	3	3							
Тема 8. Переклад власних назв. Полісемія іменників. Послідовний переклад.	6	3	3							
Тема 9. Аббревіатури. Безеквівалентна лексика.	6	3	3							
Тема 10. Переклад фразеологізмів.	6	3	3							
Тема 11. Морфологічні одиниці та їх роль в перекладі. Роль іменника та артикля в перекладі.	5	3	2							
Тема 12. Число іменників. Співвідношення «однина-множина» у французькій та українській мовах.	4	3	1							
Тема 13. Переклад вказівних займенників, займенника « on ».	5	3	2							
Тема 14. Префіксальні дієслова в українській та французькій мовах.	5	3	2							
Тема 15. Засоби вираження виду в українській та французькій мовах. Французькі еквіваленти прийменників "В"("у"), "З" ("із", "зі", "за").	5	3	2							

Тема 16. Прийменники «dans», «après», «avant» et «jusqu'à»; «sauf» та інші.	5	3	2							
Тема 17. Речення та його складові. Порядок слів у французькому реченні.	6	3	3							
Тема 18. Зв'язок теми та реми. Синтаксичні трансформації.	5	3	2							
Разом за розділом 1	92	52	40							
Розділ 2. Формування перекладацької компетенції										
Тема 19. Речення та його елементи. Види речень. Питальне речення. Заперечення та обмеження.	5	3	2							
Тема 20. Заперечна форма та засоби її перекладу. Безособова форма в українській та французькій мовах.	5	3	2							
Тема 21. Причинні конструкції "faire+infinitif "se faire + infinitif, "laisser + infinitif, "avoir beau + infinitif».	6	3	3							
Тема 22. Особливості перекладу інфінітивів, дієприкметників та конструкцій з ними.	7	3	4							

Тема 23. Граматичні проблеми перекладу. Підрядне речення та його еквіваленти в мові, з якої перекладають, та в мові, на яку перекладають.	7	4	3							
Тема 24. Граматичні трансформації. Означальні підрядні речення у французькій мові, іменникова група або інфінітив в українській мові.	7	3	4							
Тема 25. Граматичні категорії. Означений, неозначений та частковий артикль.	6	3	3							
Тема 26. Граматичні трансформації. Обставинний додаток в мові, з якої перекладають, відповідне підрядне речення в мові, на яку перекладають.	7	4	3							
Тема 27. Лексичні трансформації. Конкретизація понять. Антонімічний переклад.	6	3	3							
Тема 28. Трансформації. Логічний розвиток понять. Транспозиції	6	3	3							

Тема 29. Експлікація та ампліфікація. Трансформації. Редукція. Адаптація. Компенсація.	6	3	3							
Тема 30. Трансформації. Смисловий розвиток.	5	3	2							
Разом за розділом 2	73	38	35							
<i>Усього годин</i>	165	90	75							

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Предмет вивчення курсу. Типи перекладу.	1
2.	Тема 2. Лексична еквівалентність.	3
3.	Тема 3. Полісемія і переклад.	3
4.	Тема 4. «Хибні друзі» перекладача.	3
5.	Тема 5. Безеквівалентна лексика. Слова-реалії.	3
6.	Тема 6. Слово – словосполучення.	3
7.	Тема 7. Переклад прикметників. Компресія текстів.	3
8.	Тема 8. Переклад власних назв. Полісемія іменників. Послідовний переклад.	3
9.	Тема 9. Абревіатури. Безеквівалентна лексика.	3
10.	Тема 10. Переклад фразеологізмів.	3
11.	Тема 11. Морфологічні одиниці та їх роль в перекладі. Роль іменника та артикля в перекладі.	3
12.	Тема 12. Число іменників. Співвідношення «однина-множина» у французькій та українській мовах.	3
13.	Тема 13. Переклад вказівних займенників, займенника « on ».	3
14.	Тема 14. Префіксальні дієслова в українській та французькій мовах.	3
15.	Тема 15. Засоби вираження виду в українській та французькій мовах. Французькі еквіваленти прийменників "В"("у"), "3" ("із", "зі", "за").	3
16.	Тема 16. Прийменники «dans», «après», «avant» et «jusqu'à»; «sauf» та інші.	3
17.	Тема 17. Речення та його складові. Порядок слів у французькому реченні	3
18.	Тема 18. Зв'язок теми та реми. Синтаксичні трансформації.	3
19.	Тема 19. Речення та його елементи. Види речень. Питальне речення. Заперечення та обмеження.	3
20.	Тема 20. Заперечна форма та засоби її перекладу. Безособова форма в українській та французькій мовах.	3
21.	Тема 21. Причинні конструкції "faire+infinitif "se faire + infinitif, "laisser + infinitif, "avoir beau + infinitif»	3

22.	Тема 22. Особливості перекладу інфінітивів, дієприкметників та конструкцій з ними.	3
23.	Тема 23. Граматичні проблеми перекладу. Підрядне речення та його еквіваленти в мові, з якої перекладають, та в мові, на яку перекладають.	4
24.	Тема 24. Граматичні трансформації. Означальні підрядні речення у французькій мові, іменникова група або інфінітив в українській мові.	3
25.	Тема 25. Граматичні категорії. Означений, неозначений та частковий артикль.	3
26.	Тема 26. Граматичні трансформації. Обставинний додаток в мові, з якої перекладають, відповідне підрядне речення в мові, на яку перекладають.	4
27.	Тема 27. Лексичні трансформації. Конкретизація понять. Антонімічний переклад.	3
28.	Тема 28. Трансформації. Логічний розвиток понять. Транспозиції.	3
29.	Тема 29. Експлікація та ампліфікація. Трансформації. Редукція. Адаптація. Компенсація.	3
30.	Тема 30. Трансформації. Смысловий розвиток.	3
Всього:		90

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Предмет вивчення курсу. Типи перекладу.	1
2.	Тема 2. Лексична еквівалентність.	1
3.	Тема 3. Полісемія і переклад.	2
4.	Тема 4. «Хибні друзі» перекладача.	3
5.	Тема 5. Безеквівалентна лексика. Слова-реалії.	3
6.	Тема 6. Слово – словосполучення.	2
7.	Тема 7. Переклад прикметників. Компресія текстів.	3
8.	Тема 8. Переклад власних назв. Полісемія іменників. Послідовний переклад.	3
9.	Тема 9. Аббревіатури. Безеквівалентна лексика.	3
10.	Тема 10. Переклад фразеологізмів.	3
11.	Тема 11. Морфологічні одиниці та їх роль в перекладі. Роль іменника та артикля в перекладі.	2

12.	Тема 12. Число іменників. Співвідношення «однина-множина» у французькій та українській мовах.	1
13.	Тема 13. Переклад вказівних займенників, займенника « on ».	2
14.	Тема 14. Префіксальні дієслова в українській та французькій мовах.	2
15.	Тема 15. Засоби вираження виду в українській та французькій мовах. Французькі еквіваленти прийменників "В"("у"), "3" ("із", "зі", "за").	2
16.	Тема 16. Прийменники «dans», «après», «avant» et «jusqu'à»; «sauf» та інші.	2
17.	Тема 17. Речення та його складові. Порядок слів у французькому реченні.	3
18.	Тема 18. Зв'язок теми та реми. Синтаксичні трансформації.	2
19.	Тема 19. Речення та його елементи. Види речень. Питальне речення. Заперечення та обмеження.	2
20.	Тема 20. Заперечна форма та засоби її перекладу. Безособова форма в українській та французькій мовах.	2
21.	Тема 21. Причинні конструкції "faire+infinitif "se faire + infinitif, "laisser + infinitif, "avoir beau + infinitif".	3
22.	Тема 22. Особливості перекладу інфінітивів, дієприкметників та конструкцій з ними.	4
23.	Тема 23. Граматичні проблеми перекладу. Підрядне речення та його еквіваленти в мові, з якої перекладають, та в мові, на яку перекладають.	3
24.	Тема 24. Граматичні трансформації. Означальні підрядні речення у французькій мові, іменникова група або інфінітив в українській мові.	4
25.	Тема 25. Граматичні категорії. Означений, неозначений та частковий артикль.	3
26.	Тема 26. Граматичні трансформації. Обставинний додаток в мові, з якої перекладають, відповідне підрядне речення в мові, на яку перекладають.	3
27.	Тема 27. Лексичні трансформації. Конкретизація понять. Антонімічний переклад.	3
28.	Тема 28. Трансформації. Логічний розвиток понять. Транспозиції.	3
29.	Тема 29. Експлікація та ампліфікація. Трансформації. Редукція. Адаптація. Компенсація.	3
30.	Тема 30. Трансформації. Смысловий розвиток.	2
Всього:		75

Індивідуальне завдання

Прослуховування 5 текстів різної тематики: суспільство, політика, гастрономія, історія, мистецтво тощо; виконання вправ на розуміння; письмовий переклад прослуханих текстів.

7. Види контролю і система накопичення балів

I семестр

			Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Сума балів за один захід	Усього балів
Поточний контроль знань	Розділ 1	1.	Самостійна робота у межах підготовки до практичних занять	8	5	5
		2.	Написання лексичних тестів за тематикою, що вивчається	8	5	5
		3.	Контрольна робота за результатами вивчення матеріалу Розділу 1	1	20	20
	Розділ 2	4.	Самостійна робота у межах підготовки до практичних занять	8	5	5
		5.	Написання лексичних тестів за тематикою, що вивчається	8	5	5
		6.	Контрольна робота за результатами вивчення матеріалу Розділу 2	1	20	20
Підсумкова атестація	7.	<i>Індивідуальне завдання</i> (за умови виконання в зазначені терміни).	1	20	20	
	8.	<i>Залік</i> Відповідно до структури білету	1	20	20	
Усього						100

II семестр

			Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Сума балів за один захід	Усього балів
Поточний контроль	Розділ 1	1.	Самостійна робота у межах підготовки до практичних занять	3	5	5
		2.	Написання лексичних тестів за тематикою, що вивчається	3	5	5

	Розділ 2	3.	Контрольна робота за результатами вивчення матеріалу Розділу 1	1	20	20
		4.	Самостійна робота у межах підготовки до практичних занять	3	5	5
		5.	Написання лексичних тестів за тематикою, що вивчається	3	5	5
		6.	Контрольна робота за результатами вивчення матеріалу Розділу 2	1	20	20
Підсумкова атестація		7.	<i>Індивідуальне завдання</i> (за умови виконання в зазначені терміни).	1	20	20
		8.	<i>Екзамен</i> Відповідно до структури білету	1	20	20
Усього						100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

8. Рекомендована література

Основна:

1. Батура С.М. Теория и практика перевода с французского на русский. – Минск: Высшая школа, 1987. – 213 с.
2. Кириленко К.І., В.І. Сухаревська В.І. Теорія і практика перекладу (французька мова). –Вінниця: Нова книга, 2003. - 149 с.
3. Соломарська О.О. , І.І. Донець Донець І.І. Підручник французької мови. – Київ: Вища школа, 1994. – 255 с.
4. Чередниченко О.І., Коваль Я.Г. Теорія і практика перекладу. - Київ: Либідь, 1995. – 320 с.
5. Комиссаров А.Н. Теория перевода. М.: Высшая школа, 1990. – 253 с.
6. Миньяр-Белоручев Р.К.. Курс устного перевода (французский язык). – М.: Московский лицей, 2005. – 160 с.
7. Тучкова Т.А., Критская О.В. Пособие по переводу с русского языка на французский. - М.: Высшая школа, 1978. – 365 с.
8. Сваткова Т.Д., Ведіна І.В. Франція: Посібник з країнознавства. – К.: Видавець Карпенко В.М., 2008. – 280 с.
9. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу. – Київ: Вища школа, 1986. – 174 с.
10. Венгренивська М.А., Венгренівська Г.Ф. Le saviez-vous? Посібник з країнознавства. –Київ: «ЕксОб», 1999. – 138 с.

Додаткова:

11. Бархударов Л.С. Язык и перевод. - М.: Международные отношения, 1975. – 240 с.
12. Гак В.Г.. Русский язык в сопоставлении с французским. - М.: Русский язык, 1988. – 260 с.
13. Жлуктенко Ю.О. Проблеми адекватності перекладу / Ю.О. Жлуктенко, О.В Двухжилов // Теорія і практика перекладу. – 1981. Вип. 6. – С. 85 – 91.
14. Зорівчак Р.П.. Реалія і переклад. – Львів: Вид-во при Львів. держ. ун-ті, 1989. - 216 с.
15. Il était une fois la France. Chronique d'une société en mutation, 1950-2000. Le Monde et EIL, 2004. – С. 45-60.

Лексикографічні джерела:

16. Гак В.Г. Новый французско-русский словарь. / В.Г. Гак, К.А. Ганшина.– М.: Русский язык, 2002. - 1195 с.
17. Гак. В.Г. Новый большой французско-русский фразеологический словарь / В.Г. Гак, Л.А. Мурадова. – М.: «Русский язык-Медиа», 2006. – 1624 с.
18. Larousse: dictionnaire français en ligne / <http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais>

19. Robert P., Rey-Debove J., Rey A. Le Nouveau Petit Robert: dictionnaire analogue et alphabétique de la langue française / P. Robert, J. Rey-Debove, A. Rey. – Paris : Le Robert, 2004. – 2949 p.
20. Trésor de la langue française informatisé / <http://www.cnrtl.fr/definition/>
21. Dictionnaire Visuel / [http://www.ikonet.com/fr/ledictionnairevisuel/static/qc/search_results?s_search_bo
x=](http://www.ikonet.com/fr/ledictionnairevisuel/static/qc/search_results?s_search_bo
x=)
22. <http://www.lingvo.ua/ru>
23. <http://www.translate.ru/>

Інформаційні ресурси

24. Le Français dans le monde / <http://nathan-cms.customers.artful.net/fdlm-v2/>
25. L'Express / <http://www.lexpress.fr/>
26. Le Monde / <http://www.lemonde.com>
27. Le Nouvel Observateur / <http://tempsreel.nouvelobs.com/>

Погоджено _____
відділ з навчальної роботи
« _____ » _____